

Соціальне проектування в гуртковій діяльності

*Автор- **Турбан Володимир Ілліч**,
Директор Старокостянтинівської міської
станції юних техніків,
керівник гуртка відео операторів (студія
ДКТ «Стильні штучки»)*

м. Старокостянтинів – 2014 рік

Зміст

1. Вступ.....	стор. 3
2. Поняття педагогічної технології. Види технологій.....	стор. 5
3. Сутність соціального проектування.....	стор. 7
4. Етапи педагогічного проектування.....	стор. 9
5. Основні вимоги до проекту.....	стор. 11
6. Основні розділи тексту проекту.....	стор. 11
7. Способи залучення коштів до реалізації соціальних проектів	стор. 19
8. Висновки.....	стор. 22
9. Література.....	стор. 23
10. Додатки.....	стор. 24

У період глибоких соціально-економічних змін в державі, коли відбувається переоцінка всієї системи суспільних відносин, суттєвих змін зазнає і система освіти. Характерною особливістю нашого часу є активізація інноваційних процесів в освіті. Відбувається зміна освітньої парадигми: пропонується інший зміст, інші підходи, право, ставлення, поведінка, інший педагогічний менталітет. Все це свідчить про розгортання інноваційних процесів у системі освіти.

Інноваційні нововведення торкнулися і позашкільної освіти, як складової системи загальної освіти. Позашкільна освіта виступає як необхідна ланка, що забезпечує розвиток особистості та сприяє її професійній орієнтації. Цінність позашкільної освіти дітей полягає в тому, що воно посилює варіативну складову загальної освіти, сприяє реалізації знань і навичок, стимулює пізнавальну мотивацію учнів. А головне - в умовах позашкільної освіти діти можуть розвивати свої потенційні здібності, адаптуватися в сучасному суспільстві і отримують можливість повноцінної організації вільного часу.

Провідною тенденцією стає включення педагога в інноваційну діяльність, яка є атрибутивною, домінуючим якістю навчального закладу. У контексті інноваційної стратегії Старокостянтинівської міської СЮТ істотно зростає роль педагога як безпосереднього учасника всіх перетворень.

Перш за все це проявляється у переоцінці педагогом своєї професійної праці, вихід за межі традиційної виконавської діяльності і зміна її на проблемно-пошукову, рефлексивно-аналітичну, що створює умови для самовдосконалення особистості. У педагогічному колективі зростає потреба в новому педагогічному знанні, зміні освітніх та соціальних функцій керівника гуртка.

Вищевикладене визначає актуальність обраної теми дослідницької роботи. Мета - розглянути та резюмувати результати використання інноваційних технологій в Старокостянтинівській міській СЮТ. Досягнення сформульованої мети вимагало постановки та вирішення наступних завдань:

- Розглянути джерела інновацій у сфері позашкільної освіти в цілому;
- Напрями інноваційної діяльності в безпосередньо СМ СЮТ;
- Зміст педагогічної діяльності в інноваційному освітньому процесі;
- Описати досвід роботи з впровадження в практику діяльності гуртка відео операторів (студія ДКТ «Стильні штучки») Старокостянтинівської міської СЮТ сучасних педагогічних технологій.

Перспективні джерела інновацій у сфері позашкільної освіти це:

- соціальне партнерство і спільні проекти з загальноосвітніми навчальними закладами, як умова і засіб залучення додаткових ресурсів і підвищення якості освітнього процесу, підвищення ефективності профорієнтаційної роботи;
- розвиток міжрегіональних та міжнародних проектів як засіб підвищення відкритості освіти, знайомства вихованців з однолітками з інших регіонів

країни, розвитку змагальності, патріотизму, гордості за результати власної діяльності і, як наслідок, мотивації вихованців до творчості;

- командна робота як засіб вироблення норм спільної діяльності, вміння працювати в колективі, соціалізації вихованців ;
- розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та телекомунікаційних проектів з можливістю віддаленої участі як шлях підвищення доступності освіти, розвитку цифрової культури вихованців та забезпечення сучасного рівня забезпеченості освітніх програм комп'ютерними технологіями;
- наступність освітніх програм різного рівня, створення безперервних навчальних циклів від початкової мотивації вихованців до серйозної допрофесійної підготовки;
- оновлення змісту позашкільної освіти з урахуванням нових напрямів, які виникають у сферах науки, мистецтва, соціальної діяльності, спорту, тощо; застосування нових, оригінальних форм освітньої роботи;
- розвиток інтегрованих освітніх технологій - проектно-дослідницької діяльності, ігрової технології, особистісно-орієнтованого підходу, в тому числі в напрямках, де вони традиційно не застосовувалися;
- аналіз і виявлення можливої соціально-необхідної тематики творчих, проектних і дослідницьких робіт вихованців в соціумі;
- системне використання психологічної аури різних професій (романтизм, героїка, престиж, тощо) для підвищення мотивації вихованців.

Напрями інноваційної діяльності в позашкільному навчальному закладі:

- вдосконалення змісту освіти;
- вивчення і впровадження в практику сучасних педагогічних технологій;
- організація системи роботи з обдарованими дітьми;
- вдосконалення системи управління;
- інформатизація освітнього процесу.

Зміст педагогічної діяльності в інноваційному освітньому процесі істотно відрізняється від традиційного. По-перше, значно ускладнюється робота з розробки змісту і технології діяльності, оскільки швидко розвивається її технологічна основа. Вона вимагає від педагога розвитку спеціальних навичок та прийомів роботи. Крім того, сучасні інформаційні технології висувають додаткові вимоги до якості діяльності та її продуктів.

По-друге, особливістю сучасного педагогічного процесу є те, що на відміну від традиційної освіти, де в якості центральної фігури виступає педагог, основна увага переключається на дитину - її активність, вибірковість, креативність.

Важливою функцією педагога-позашкільника є вміння підтримати дитину в її творчій діяльності, сприяти її успішному просуванню в світі, полегшити вирішення проблем, допомогти освоїти різноманітну інформацію.

По-третє, уявлення пізнавального матеріалу і способи передачі досвіду припускають інтенсивну комунікацію керівника гуртка і дітей, вимагають більш активних і цікавих взаємодій між суб'єктами освітнього процесу, ніж при традиційному типі навчання, де переважає узагальнений зв'язок педагога

з усіма дітьми, а взаємодія педагога з окремою дитиною носить доволі нестійкий характер.

Отже, необхідними передумовами інноваційної діяльності у позашкільній освіті в цілому виступають потенціал і поведінка педагога, його чутливість до нового, відкритість та готовність до самоосвіти і самовдосконалення.

Поняття педагогічної технології. Класифікація технологій.

Саме слово - «технологія» походить від грецьких *techno* - це означає мистецтво, майстерність, вміння і *logos* - наука, закон. Дослівно «технологія» - наука про майстерність. Поняття «педагогічна технологія» найчастіше трактується наступним чином:

1. Педагогічна технологія означає системну сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних засобів, використовуваних для досягнення педагогічних цілей.

2. Педагогічна технологія - це продумана у всіх деталях модель спільної педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для дітей і педагога.

3. Педагогічна технологія - сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і компонування форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу.

4. Педагогічна технологія - це системний метод створення, застосування і визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію будь-яких форм освіти (ЮНЕСКО).

Серед педагогічних технологій по сфері застосування в освітній галузі можна виділити наступні:

- універсальні - придатні для викладання майже будь-якого предмета;
- обмежені - придатні для викладання декількох предметів;
- специфічні - придатні для викладання одного-двох предметів.

Практично всі відомі педагогічні технології можна поділити на такі групи за ідеями, які лежать в основі їх створення.

I група - особистісно-орієнтовані технології, головна установка яких - унікальність, цілісність особистості, здатної на свідомий вибір на різноманітних життєвих ситуаціях. Це технології співпраці, колективної творчої діяльності, ігрові, клубні та інші.

II група - це технології управління пізнавальним процесом. В їх основі - чітке дозування навчального матеріалу, його поступове засвоєння, поетапний контроль та оцінювання. Це блочно-модульні, проблемно-модульні, розвиваючі, а також багато програмовані, інформаційні технології (Шаталов В.Ф., Ерднієв П.М., В.І. Занков, В.І. Давидов, Керолл і Блум).

III група - технології «вільного виховання». В їх основі лежить проектування освітнього процесу «від дитини», від її здібностей, потреб і мотивів. Завдання педагога полягає у створенні умов, середовища,

забезпечення для розвитку та навчання дитини, довіри до її особистого досвід, потенційних можливостей. Це гуманно – особистісне навчання, «ненаправлене» навчання, сімейна школа, технологія автодидактики і вітагенного навчання (Ш.О. Амонашвілі).

IV група - технології, котрі долають формалізм школи. В їх основі лежать ідеї критики нормування і формалізму змісту навчання, режиму дня, влади вчителя, класної форми селекції дітей за віком і т.п. Це дистанційне і концентроване навчання, паркова технологія, артпедагогіка та інше.

V група - техногенні технології, які мало вивчені: сугестія, навчання уві сні, гіпнотичне навчання, медитації, аутотренінги, тощо.

Оновлення процесу навчання у позашкільній освіті можливо через вдосконалення педагогічних технологій, тому педагогами Старокостянтинівської міської СЮТ впроваджуються в практику інноваційні технології такі як:

1 . Педагогічні технології на основі особистісно-орієнтованого підходу:

- Особистісно-орієнтоване навчання;
- Технологія саморозвиваючого навчання;
- Педагогіка співробітництва (« проникаюча технологія») ;
- Гуманно - особистісна технологія Амонашвілі Ш.О. ;
- Ігрові технології;
- Технології розвиваючого навчання;
- Проблемне навчання;
- Технологія індивідуального навчання (індивідуальний підхід, індивідуалізація навчання, метод проектів) ;

2 . Технології диференціації та індивідуалізації .

3. Внутрішньо-групова диференціація через використання педагогічних майстерень.

4 . Проектні технології припускають включення дітей в соціально та індивідуально значиму діяльність .

Сьогодні не викликає сумнівів величезне значення в інноваційній діяльності методу проектів. У процесі організації дослідницької діяльності дітей старшого шкільного віку педагог особливу увагу приділяє формуванню передумов пошукової діяльності, інтелектуальної ініціативи; розвитку вміння визначати можливі методи вирішення проблеми за допомогою дорослого, а потім і самостійно; формуванню вміння застосовувати дані методи, що сприяють вирішенню поставленого завдання, з використанням різних варіантів; розвитку бажання користуватися спеціальною термінологією, ведення конструктивної бесіди у процесі спільної дослідницької діяльності.

Проектний метод унікальний і хороший тим, що його можна використовувати в роботі з дітьми різного віку, починаючи з молодших школярів, включати в нього різні методики і технології.

Проектна діяльність особливо активно впроваджується у гуртку відео операторів (студія дитячого кіно і телебачення «Стильні штучки»), керівником якого є автор даної роботи.

Проект - найбільш складний підхід до організації діяльності. Для того щоб він був виправданий, справа повинна поєднувати:

- обмежений час,
- мати схильність до планування,
- містити різноманітні взаємопов'язані між собою види робіт.

Показово, що більш-менш складний проект включає в себе і підтримку різними процесами, і "позаштатні" ситуації, і планові роботи і процедури. Але перш ніж приступити до розробки проекту, необхідно визначити пріоритети, тобто його орієнтацію на певні соціально - педагогічні цінності, іншими словами - місію освітнього проекту.

Місія позашкільної освіти в цілому - забезпечення населення можливістю використовувати своє право на безперервну освіту різного характеру. Отже, педагогічні проекти в сфері позашкільної освіти можуть бути орієнтовані на:

- інтелектуальний розвиток (створення програм поглибленої освіти, стимулювання та підтримка інтелектуальних досягнень) ;
- розвиток творчого потенціалу дітей (забезпечення умов для творчого зростання дітей в сферах мистецтва, науки , техніки, спорту);
- соціальну адаптацію та розвиток соціальної активності (створення програм допрофесійної і професійної освіти; включення дітей в соціальну діяльність);
- корекційну та реабілітаційну функцію в розвитку та освіті дітей (забезпечення умов для психолого-педагогічної допомоги населенню, для консультаційних та репетиційних послуг);
- формування культури дозвіллевої діяльності (створення умов для дозвілля дітей та дорослих);
- формування екологічної, економічної, правової грамотності населення (розробка різнорівневих освітніх програм включення вихованців в активну діяльність).

Зрозуміло, це не весь спектр орієнтацій освітніх проектів, але в будь-якому разі, приступаючи до розробки проекту, необхідно визначити його орієнтацію.

Особливу увагу хочу привернути до такого виду педагогічного проектування, як соціальне проектування.

Сутність соціального проектування

Соціальне проектування бере свій початок з розробки інновацій та інноватики в соціальній роботі. Дослівний переклад англійського слова innovation — введення нового в практику. Узагальнене визначення може бути таким: інновація (нововведення)

— це внесена, впроваджена в практику новинка, завдяки якій відбуваються позитивні зміни і досягається необхідний ефект. Інновація — це продукт уяви, наслідок фантазій щодо можливих змін у технології того чи іншого процесу чи способу дій, це нові ідеї, які можна практично використовувати, це зміни й перетворення, що призводять до вдосконалення діяльності.

Нововведення — це спосіб розв'язання суперечностей між заперечуваним старим, що вичерпало себе, та перспективним новим, що утверджує себе.

Методологічною основою інновацій у різних сферах життя є діалектичний закон заперечення запереченням.

Останніми роками активно розвивається нова галузь знання — інноватика, яка досліджує питання теорії та практики нововведень. Інноватика — механізм прилаштування до змінного навколишнього середовища, перетворення та інновацій.

Нововведення в соціальній сфері класифікують таким чином:

- винахід нових технологій (наприклад, нового інструментарію оцінювання потреб клієнтів, заняття з іпотерапії тощо);
- адаптація чи зміна наявних технологій (наприклад, модифікація експертного оцінювання роботи з дорослими для використання його в роботі з дітьми);
- нові сфери використання наявних технологій, що називають технологічним перенесенням (наприклад, використання наукового інструментарію для практичних оцінок);
- використання існуючого методу іншою групою користувачів;
- соціальне проектування.

Класифікації нововведень

За сферами громадського життя:

соціальні, політичні, економічні інновації, інновації у культурно-духовній сфері. Соціальні інновації в свою чергу класифікують за тим, у якому структурному компоненті соціальної сфери вони відбулися: пенсійному забезпеченні, соціальному обслуговуванні, зайнятості населення, охороні праці, житловій політиці, сімейній політиці, медичному обслуговуванні, освіті тощо.

За предметним змістом інновації поділяють на: продуктні, технологічні та інноваційні сфери послуг.

За масштабами використання: одиничні (виконуються на одному об'єкті) та дифузні (розповсюджені на кількох об'єктах).

Інноваційний процес — процес пошуку або винайдення нової ідеї, її розробки та експериментальної апробації (первинного запровадження), поширення та використання.

Завдання управління інноваційним процесом:

- ознайомлення з методами подолання опору в організації;
- знання етапів планування та здійснення змін;
- знання стратегії управління у перехідний період;
- розуміння необхідності управління.

Інноваційний процес вбирає в себе інноваційну діяльність, спрямовану на використання наукового знання і практичного досвіду з метою вдосконалення наявної практики (наприклад, соціального обслуговування).

Етапи інноваційного процесу: інноваційний задум; проект; план; оцінювання; експеримент та впровадження.

У науковій літературі виділяють методи пошуку та генерування ідей: "мозковий штурм", метод номінальної групи (МНГ), метод Дельфі, метод віднесеного деструктивного оцінювання, метод цільових обговорень,

круговий збір ідей, метод конкретних випадків, метод "вогонь по керівнику", метод вільних асоціацій, метод порівняльного оцінювання, метод розстановки проблеми за значущістю, "круговий метод", метод поіменного висування, "мета-план", метод матричного структурування, метод "за-проти", метод утопічних ігор, метод латентного мислення, метод блокнота, "піраміда ідей".

Соціальне проектування — це різновид усвідомленої інноваційної діяльності.

Соціальний проект — це сконструйоване ініціатором проекту соціальне нововведення, метою якого є створення, модернізація або підтримання в середовищі, що змінюється, матеріальної або духовної цінності. Це нововведення мусить мати просторово-часові кордони, а його вплив на людей визнаватися позитивним за соціальним значенням.

Проекти надають можливість апробації (пілотування) ідей, пошуку та концентрації відповідних ресурсів. Проект соціальної роботи інколи розуміють як інтегровану систему, що складається зі: сформульованих проектних цілей; створених для цих цілей соціальних установ, фізичних об'єктів, систем соціального захисту; розроблених та затверджених відповідних документів — програм, планів, кошторисів, розрахунків тощо; розрахованих матеріальних ресурсів — матеріальних, фінансових, трудових, часових; комплексу управлінських рішень, заходів з досягнення цілей.

Типи проектів. За характером запланованих змін: інноваційні проекти, підтримуючі проекти; за характером діяльності: освітні, науково-технічні, культурні проекти, інші послуги; за масштабами: мікропроекти — до 10 тис. дол. США, малі проекти — 10—100 тис. дол. США, мегапроекти — понад 100 тис. дол. США; за особливостями фінансування (інвестиційні, спонсорські, кредитні, бюджетні, субсидійовані, благодійні); за термінами реалізації: короткотермінові (1—2 роки), середньо термінові (2—6 років), довготермінові (понад 5 років).

Час від появи задуму до його повної реалізації називається проектним циклом (життєвим циклом проекту). Процес проектування відбувається у кілька етапів:

Етапи педагогічного проектування

Найбільш повно процес проектування можна представити таким чином:

1. Аналіз ситуації, виявлення протиріч, визначення проблем для вирішення.
2. Формулювання ідей, гіпотез, обґрунтування методології проектування, визначення цілей проекту в конкретних умовах досягнення (концепція проекту).
3. Конкретизація завдань, які необхідно вирішити, обґрунтування умов і засобів для досягнення цілей, визначення тактики дій і взаємин учасників.
4. Реалізація проекту, коректування і доробка.
5. Узагальнення результатів реалізації проекту в конкретних продуктах педагогічної творчості.

Повний цикл всіх етапів педагогічного проектування характерний при розробці масштабних проектів: програм розвитку освітніх систем, проектів

перетворення освітніх установ, проектування системи освітніх програм, систем управління освітою та т.п. Авторські проекти менш масштабного характеру можуть містити розгорнутий цикл всіх етапів, але вони також вимагають логіки дій, усвідомленої організації та постійного аналізу.

Необхідною умовою конкурентоспроможності проекту є попит, суспільна потреба на даний вид діяльності та можливості закладу, що реалізує проект.

Оскільки гурток відео операторів (студія дитячого кіно і телебачення «Стильні штучки») велику увагу приділяє журналістським навичкам вихованців, ми вирішили, що гуртківцям буде корисно створити дієвий соціальний проект, який можна було б запровадити у життя.

Вивчаючи проблематику суспільних процесів, вихованці виділили цілий ряд негативних тенденцій. Однією з найболючіших суспільних проблем сьогодення є широке розповсюдження різноманітних релігійних сект, в тому числі і радикальних та тоталітарних, Все більше і більше дітей та молоді потрапляє у тенета сект, тому наш соціальний проект ґрунтувався на соціальній проблемі сектантства. Проект називається «Скажи секті – НІ!»

Соціальний проект «Скажи секті – «НІ!»» направлений на попередження залучення учнівської молоді м. Старокостянтинова до релігійних та тоталітарних сект.

Призначення соціального проекту «Скажи секті – «НІ!»» полягає у вирішенні завдання розвитку системи профілактики залучення дітей та молоді нашого міста до різноманітних сект; у консолідації діяльності громадських організацій та педагогів навчальних закладів, що творчо працюють з дітьми, підлітками та молоддю для створення умов для виявлення і підтримки обдарованих дітей та попередження залучення молоді до сект.

Серед небезпек, що підстерігають молодь, у проекті розглядалися релігійні та тоталітарні секти. Секта – назва релігійних груп, організація осіб, у яких не збігаються інтереси з суспільством. Тоталітарна секта – особливий тип організації, для якої характерні обмеження прав людини для членів організації і діяльність якої представляє небезпеку для життя і здоров'я громадян. Зазвичай тоталітарні секти виникають як рід бізнесу, для збагачення невеликої групи людей: лідерів, пропагандистів і вербувальників. Вони вводять принцип мережевого маркетингу: чим більше ти залучаєш людей, тим більш високе положення займаєш. Утримувані всередині секти за допомогою застосування спеціальних психологічних методик з контролю свідомості людини, жертви тоталітарних сект фактично випадають з нормальної, суспільного й сімейного життєдіяльності, їм прищеплюються численні фобії, що стає причиною появи неврозів і інших психічних розладів. Людська свідомість не може нормально функціонувати без інформації. Керуючи потоком інформації і здатністю його обробляти, культи не дозволяють людям тверезо судити про власне життя або дії групи.

Особливу тривогу викликає той факт, що послідовниками сектантських ідей все частіше стають молоді люди, які не здатні протистояти

психологічному впливу на особистість через її несформованість та дезорієнтацію в соціумі. Засвоєння негативних релігійних установок становить серйозну небезпеку для підростаючого покоління та суспільства в цілому. Відсутність морального виховання у сім'ї посилює негативний вплив оточення, що є наслідком виходу дитини з-під впливу батьків. Молодь, яка не може знайти соціально-прийнятний спосіб застосування своїх можливостей, намагається утвердитися та самореалізуватися через релігійні секти, що перешкоджає процесу повноцінної соціалізації.

За мету проекту взято профілактику та зниження рівня схильності до залучення у секти серед молоді 14-17 років, формування негативного ставлення до релігійних та тоталітарних сект.

Вихованцями гуртка відео операторів (студія ДКТ «Стильні штучки») для створення власного проекту бралися до уваги необхідні вимоги, які зазвичай ставляться до соціального проекту.

Основні вимоги до проекту:

1. Обмеженість (у часі, за цілями, завданнями, результатами) - це характеристика проекту, що дозволяє контролювати хід його реалізації за певними етапами на підставі вимірюваних результатів кожного етапу. Обмеженість проекту означає, що він містить:
 - етапи, терміни реалізації;
 - чіткі завдання;
 - конкретні та вимірювані результати;
 - плани і графіки виконання робіт;
 - конкретну кількість і якість ресурсів, необхідних для реалізації.
2. Цілісність - загальний зміст проекту ясний, кожна його частина відповідає загальному задуму та передбачуваному результату.
3. Послідовність і зв'язність - логічна побудова частин, які співвідносяться і обґрунтовують один одного. Цілі і завдання впливають з поставленої проблеми.
4. Об'єктивність і обґрунтованість - доказ того, що ідея проекту, підхід до вирішення проблеми з'явилися не випадковим чином, а є наслідком роботи авторів з осмислення ситуації і оцінки можливостей впливу на неї.
5. Компетентність авторів та персоналу - адекватне вираження обізнаності авторів в проблематиці, засобах і можливостях вирішення питання.
6. Життєздатність - визначення перспектив розвитку проекту надалі, можливості його реалізації в інших умовах, ніж він може бути продовжений.

Основні розділи тексту проекту

Останнім часом в освіті стало популярним проводити всілякі конкурси проектів: освітніх, соціально-педагогічних, соціокультурних, тощо.

Якщо проект надається для участі в конкурсі, то авторами заповнюються встановлені форми заявок та інформаційних карт (паспортів, тощо) у відповідності з умовами конкурсу, а також кошториси фінансування за зазначеними зразкам.

Опис проекту має наступну структуру:

- запровадження (аналіз ситуації, актуальність, новизна, сфера застосування, призначення, виявлення конкретної проблеми);
- мета діяльності та конкретні завдання;
- управлінсько-кадровий аспект;
- зміст і механізм реалізації (модулі, етапи, форми, методи, план конкретних дій);
- характеристика та спосіб оцінки планованих результатів;
- бюджет, матеріально-технічне забезпечення.

Найбільш часто використовується наступна форма структурування проектів.

Частина структури проекту	Зміст
<i>I-ша частина - Інформаційна</i>	Назва проекту має добре запам'ятовуватися, бути короткою та такою, що виражає основну ідею змісту, може бути надана розшифровка назви. <u>Організація</u> - виконавець - назва, адреса, телефон, реквізити; в цьому розділі окремим рядком вказується організація - заявник, якщо це не одна і та ж організація; підтримуюча організація (установа, яка сприяє виконанню проекту або є засновником виконавця). Автори проекту - ПІБ, посада, місце роботи, адресу, телефон, звання. <u>Керівники проекту</u> - ПІБ, посада, місце роботи, адреса, телефон, звання. <u>Географія</u> - територія, на якій проходитиме реалізація проекту, координати учасників. <u>Терміни виконання</u> - якщо проект проходить по етапах, вказуються терміни виконання кожної його стадії. <u>Установа/організація - виконавець</u> - вказується додаткова інформація, яка доводить компетентність виконавців, цілі і завдання, рід діяльності заявників, наявність досягнень у сфері діяльності по проекту, досвід реалізації аналогічних проектів і програм.
<i>II-га частина – зміст проекту (основний)</i>	<u>Постановка проблеми (вступ)</u>: • актуальність і новизна даного проекту в порівнянні з аналогами (чому виникла необхідність виконання проекту; які обставини спонукали написати проект; які масштаби проекту; що може статися, якщо не буде знайдено рішення); • аналітичне осмислення проблеми (яку проблему вирішує проект; чиї інтереси зачіпає, чиїм потребам служить; значимість проблеми для вашої території, в

	цілому для суспільства; необхідно представити в кількісних і якісних показниках, її структурних характеристиках; не повинно бути голослівних тверджень, наукоподібних і незрозумілих термінів; спосіб вирішення проблеми визначено; проект підтримується статистичними та аналітичними даними, посиланнями на експертів, ключові науково-методичні джерела); • сфери застосування проекту, його функціональне призначення; • стратегія проекту (визначає призначення проекту, його довгострокові цілі, це послідовна схема прийняття рішень, логічно продумана місія проекту, обґрунтування його існування) • компетентність виконавця проекту для його реалізації. <u>Мета проекту</u> - усвідомлене уявлення результату діяльності за проектом. Мета виникає при виявленні проблеми і змальовує образ бажаного результату. Формулювання мети повинне бути пов'язане з виявленою проблемою і по можливості вирішувати її, вказуючи шлях від реального стану справ до ідеального або передбачуваного після реалізації даного проекту. Основна вимога до формулювання мети - реальність, досяжність в рамках цього проекту. Домогтися результату в будь-якій справі можна, якщо чітко знаєш, чого саме хочеш досягти. Неточно поставлені в процесі реалізації проекту цілі не дозволяють досягти позитивних результатів. <u>Завдання проекту</u> - це частина мети (пункт), яку належить реалізувати чи це заходи, що ви вживаєте, щоб досягти мети проекту. При формулюванні завдань рекомендується використовувати міжнародний критерій SMART (конкретність, врахуваність, територіальність, реальність, визначеність у часі). Мета є загальним підсумком проекту, а завдання - проміжними, окремими результатами; <u>Управління та кадри</u>. Необхідно коротко описати механізм управління проектом і кваліфікацію основного персоналу, який забезпечує його реалізацію. Якщо проект припускає систему навчання та зростання кадрового складу, необхідно прописати механізм і тематику навчання. Розділ можна вважати достатнім , якщо : • чітко розподілені сфери та функції діяльності між персоналом;
--	--

	• чітко виписано, хто кому підпорядковується і хто несе відповідальність за певні види роботи ; • персонал, який реалізує проект, має достатню кваліфікацією або отримує додаткове навчання до або в процесі реалізації; • механізм управління є ефективним дієвим, не гальмує, а збільшує ефективність роботи ; • опис чіткий, короткий, зміст – цілком зрозумілий. <u>Зміст і механізм реалізації.</u> Основний компонент проектування - вибір змісту, форм, методів діяльності за проектом. Це технологічний етап, який має на увазі підбір оптимальної системи дій, спрямованих на вирішення кожного з поставлених завдань. Ви досить докладно прописуєте, що і як буде зроблено, в яких напрямках, яким чином, коли, в якій послідовності для отримання бажаних результатів, які ресурси будуть залучені, хто здійснюватиме дії. Для зручності необхідно розділити текст на розділи відповідно до відповідей на ці питання, так як робота з нерозділеним текстом скрутна і носить різноплановий характер. <u>Планування.</u> План у проекті вимагає встановлення переліку та порядку дій з реалізації. Заходи групуються відповідно до завдань за напрямками, етапам. Всі види робіт вказуються з ресурсами, встановлюються терміни, виконавці. Конкретизація плану вибудовується в графічній формі (№, Дії, Терміни, Відповідальні, Ресурси, Результати, Виконавці). Важливо, щоб план містив розумний набір реальних заходів і дій, які можна виконати у встановлені терміни, які логічно пов'язані.
III-тя частина проекту – Оцінка результативності проекту	<u>Оцінка результативності проекту.</u> Дуже важливо відобразити систему показників ефективності проекту. Показники - інструмент, що дозволяє точніше визначити і роз'яснити мету проекту та виміряти його ефект; це характеристика окремої сторони об'єкта або процесу, що має кількісно-якісний вираз. Однак у соціальній сфері, а тим більше в психолого-педагогічній практиці показники набувають специфічні риси і мало універсальних критеріїв, які однозначно підтвердили б успішність тієї чи іншої соціально-корисної справи. Критерії ефективності покликані : • висловлювати дієвість всіх видів, форм і методів

	реалізації проекту; • відображати якість управлінської та змістовної діяльності. Кількісні показники (затребуваність, охоплення громадськості, кількість конкретних справ, акцій, заходів, тощо). Показники соціального розвитку особистості (динаміка рівня розвитку особистості: не вмів - навчився, не знав - дізнався, не мав - придбав і т. п.; якість продуктів соціально-творчої діяльності (вироби, винаходи, походи, акції, тощо), характер реалізованих ініціатив. Показники соціальної адаптації особистості (зниження ризику асоціальних явищ, підвищення рівня соціальної успішності учасників, активність). Показники громадської думки (популярність проекту, соціально-профілактичний ефект, зацікавленість соціальних партнерів, відгук у засобах масової інформації). Технологічні показники (рівень організації в цілому і окремих заходів, чіткість і ефективність управління, організаційна культура учасників). Економічні показники (співвідношення витрат з соціально-педагогічним ефектом, залучення додаткових матеріально-технічних ресурсів). Стверджувати, що результативність не можна виміряти, рівнозначно визнанню, що проект не дає помітного ефекту.
Критерії оцінки проекту	Для оцінки проекту можна скористатися наступними критеріями: 1. Проект відповідає концепції програми, її пріоритетам, його здійснення вирішує суспільно - значимі завдання. 2. Проект новаторський, багато в чому унікальний, мало хто намагався здійснити щось подібне. 3. Реалізація проекту суттєво змінить ситуацію на краще чи принесе користь значній кількості людей. 4. Чітко показано, ким і як проект буде здійснюватися, зрозумілі обов'язки і функції кожного учасника проекту. 5. Виконавці проекту досить досвідчені і кваліфіковані, щоб ефективно досягти поставленої мети. 6. Бюджет проекту реальний, збалансований, добре обґрунтований, немає завищених вимог ні по одній зі статей бюджету. 7. Винагорода, що сплачується учасникам проекту, не є надмірною і відповідає витраченому часу і кваліфікації виконавців роботи .

	8. Запитуване обладнання в зазначеній кількості згідно специфікації дійсно необхідне для здійснення проекту. 9. Автори проекту зуміли знайти фінансову підтримку з альтернативних джерел.
Вимоги до проекту	До проектів соціальної сфери можна ставити наступні вимоги: 1. Можливості заявника • Наявність реального досвіду роботи в регіоні для здійснення даного проекту. • Професіоналізм основних виконавців. 2. Соціальна значимість. • Актуальність даної проблеми для території, на якій він буде реалізований. • Ступінь розробленості проблеми, на вирішення якої спрямований даний проект. 3. Цілі і завдання проекту • Чіткість формулювання завдань і цілей проекту та можливість їх кількісної оцінки в рамках проекту. • Реальність досягнення поставлених цілей у встановлені проектом терміни. • Наскільки заявлені цілі та завдання проекту допоможуть вирішити існуючу проблему. 4. Діяльність за проектом • Адекватність зазначених у проекті видів діяльності рішенням заявлених завдань і досягненню передбачуваних результатів. • Новизна підходів, які пропонується використовувати в даному проекті. • Наявність чіткого плану - графіка здійснення діяльності по проекту. • Оцінка результатів проекту та можливість подальшого розвитку проекту. 5. Бюджет • Реалістичність бюджету та обґрунтованість витрат за проектом. • Наявність співфінансування на діяльність по проекту. • Ефективність проекту з точки зору співвідношення очікуваних результатів та вартості проекту.
Очікувані результати	Результати проекту - це те, що передбачалося досягти, втіливши проект в життя. За обсягом цей розділ лаконічний, тому що по суті результатом кожного грамотного, обґрунтованого проекту є його мета і завдання. Ефективність проекту оцінюється за його результативністю. Проект починається з мети. А мета з питання: "Чого ж хочу домогтися?". Значить,

	проектування починається з осмислення результату. <u>Життєздатність проекту (перспективи).</u> Завдання цього розділу - спрогнозувати ймовірний подальший шлях розвитку проекту. Можливо, надалі буде розширення географії проекту, освоєння нових видів діяльності. При цьому важливо передбачити соціальні та ресурсні сторони продовження розвитку проекту. <u>Фінансове обґрунтування проекту.</u> Основну увагу при складанні бюджету слід приділити питанням : • Скільки загалом необхідно коштів на здійснення проекту? • На які цілі будуть витрачені кошти? • Які засоби є в наявності у організаторів проекту? • Яка матеріально-технічна база? • Які додаткові джерела фінансування можна знайти (конкурсні кошти державних структур і громадських фондів; бюджетні надходження; внески - членські, батьківські; кошти засновників; благодійні пожертвування; спонсорські відрахування; доходи від дозволеної законом діяльності; праця волонтерів; інші, не заборонені законом надходження)? • На які цілі будуть витрачені кошти, зібрані для реалізації проекту? Як правило, бюджет готується після продумування самого проекту. Бюджет повинен містити реальну фінансову інформацію. Бюджет проекту обов'язково повинен складатися з трьох колонок, де в першій колонці вказуються наявні у заявника кошти, в другій – додатково необхідні кошти, в третій - загальна сума витрат .
Оформлення проекту	1. Проект надрукований, акуратно оформлений. 2. Титульна сторінка містить назву проекту, дані про автора, приналежність установі / організації, рік і місце складання . 3. Якщо проект більше п'яти сторінок за обсягом, то він повинен мати зміст із зазначенням розділів і нумерації сторінок. 4. Якщо в тексті використані цитати, обов'язково мають бути посилання на джерела, якщо автори використовували літературу - наприкінці прикладений бібліографічний список із зазначенням автора, назви книги, видавництва, місця видання та року видання. 5. Бажано, щоб кожна глава була видрукувана з нової

	сторінки, глави розділені на смислові абзаци. 6. Якщо організатор конкурсу чи організація, куди ви подаєте програму, не ставить за вимогу наявності додатків, - не потрібно докладати фотографії або програми (сценарії , анкети , соціальні опитування , відгуки , ін.) Якщо це потрібно - додатки акуратно оформляються у форматі А4 і нумеруються, після проекту прикладається список програм . 7. Якщо проект заявлений на конкурс, то при оформленні виконуються вимоги організаторів (заповнюється інформаційна карта, зразки кошторисів, додатків, дотримується порядок побудови розділів проекту згідно положення/анотації до конкурсу) . 8 . Проекти в друкованому вигляді оформляються у форматі А4 , в електронному варіанті - на диск , який обов'язково підписується. 9. Автори обов'язково залишають у себе примірник проекту, оскільки проекти не рецензуються і не повертаються. 10. У тексті програми вживаються тільки ті поняття, які можна однозначно витлумачити, якомога менше наукових та професійних термінів . 11. Проект повинен бути коротким і лаконічним, як правило, не більше 10 сторінок тексту, який легко читається, - опису проекту. Запам'ятайте, що жодна поважаючи себе організація не надасть фінансування під неконкретний проект, якщо навіть він буде складатися з трьох томів. 12. Форма написання проекту повинна бути доступною і цікавою тому, кого ми хочемо ним зацікавити. 13. Анотація проекту (як правило, вона необхідна) характеризує ваш проект з максимальною чіткістю, повинна містити не більше 200-230 слів (1 сторінка), для коротких проектів - 1 абзац (3 - 10 рядків). У ній має бути коротка інформація про заявника, опис проблеми, мети і передбачуваний результат, прописана стратегія і механізми, економічні аспекти та доцільність фінансових витрат. Анотація, що написана цікаво, привертає увагу експертів, потенційних партнерів, тому що деякі з них будуть читати тільки анотацію. Отже, якісне написання анотації - запорука успішного розгляду проекту, підвищення ймовірності його високої оцінки та фінансування . 14. Фінансові документи (кошториси, бланки опису, коментарі до бюджету тощо) додаються в кінці проекту.
--	--

	15. Заявки, офіційні листи та інше додаються на початку проекту (перед основним описом).
--	---

Не останню роль у реалізації соціального проекту відіграє фінансова сторона справи, адже для його здійснення потрібно було не тільки досконало розібратися у суспільних проблемах і потребах, але й подбати про фінансування, залучаючи будь-які, не заборонені законом джерела.

Способи залучення коштів до реалізації соціальних проектів

Проектна технологія дає можливості формування та реалізації управлінської діяльності установ з урахуванням сформованої фінансово-економічної та соціальної ситуації в державі. На зміну соціальному утриманству, при якому суспільство продовжує розглядати державу як джерело турботи і благ, а вершиною соціальної політики вбачається своєчасна виплата зарплатні, приходить дійсно активна соціальна політика, суть якої полягає в тому, щоб покращувати і розширювати, культивувати і робити попит на якісні товари та послуги, а також робити попит на професійні та якісні ініціативи в соціальній сфері, з активним залученням коштів організацій/установ, які можуть і хочуть на високому рівні реалізовувати свою діяльність, зацікавлювати соціальних партнерів, бути конкурентоспроможними і одночасно доступними для населення. Оволодіння новими управлінськими, фінансовими, змістовними технологіями і впровадження їх у своїй установі стає невід'ємною частиною професійної позиції керівника

Специфіка соціального маркетингу в сфері некомерційної діяльності полягає у частковому фінансуванні мінімуму послуг державою за допомогою технології соціального замовлення та одночасному пошуку реальних і потенційних потреб суспільства в послугах, розробці нових форм їх задоволення, акумуляції ресурсів різних джерел. Тому розробка багатоканального фінансування та ресурсозабезпечення проектів і програм здійснюється за рахунок залучення додаткових коштів і нових джерел - це складова частина сучасного соціального маркетингу, яка складається з наступних етапів:

1. Визначення проблеми, вибір технології для її вирішення та подання на ринок інноваційної послуги (продукту), визначення її вартості.
2. Пошук ресурсів, визначення потенційних джерел фінансування.
3. Встановлення контактів з вкладниками та благодійниками, отримання коштів.
4. Подяки, аналітичні та фінансові звіти.

Проектна група виявляє потенційне коло благодійників, з'ясовує, хто вони і чого хочуть, готує привабливу інформацію про проект, переконливі аргументи на підтримку проекту і визначає адекватні способи залучення ресурсів. Ви можете скористатися такими технологіями, як: реклама, проведення заходів (презентацій , подій), поштові письмові відправлення,

спілкування по телефону, особисті бесіди, збір вкладів, створення фонду розвитку, позику (грошей або часу), робота із засобами масової інформації, маркетингові підстави, тощо.

Кожна технологія оцінюється з точки зору її ефективності. Найбільш ефективною технологією для отримання коштів від органів державної влади або фондів (а це одні з реальних і основних джерел) є написання заявки на грант, або участь у конкурсі проектів (з розміщення коштів).

Реклама ефективна, як правило, стосовно зацікавлених осіб і населення, її перевага в тому, що можна швидко охопити велику кількість людей.

Розсилка листів з пропозиціями про співпрацю вважається малоефективною, якщо згодом не відбудеться особиста зустріч. Бесіди по телефону та особисті бесіди ефективні з тими, хто вже надавав вам підтримку і був задоволений результатами вашої діяльності. Технології вкладання, позики, спонсорства прийнятні щодо підприємців, великих промислових і торговельних організацій, які також добре відгукуються на пропозиції про співпрацю та соціальної реклами себе через ваш проект. Рекламні брошури, буклети та інша представницька продукція необхідна для формування позитивної громадської думки як серед споживачів послуг, так і серед благодійників.

Форма договору дієва щодо органів влади, державних та відомчих монополій.

Сучасні маркетингові технології нараховують безліч форм і методів залучення партнерів і фінансування. Цілком зрозуміле одне - ніхто не дасть гроші під порожні обіцянки витратити їх на добру справу, кошти виділяються під конкретні проекти і програми, які можуть дати результати.

Педагогічний проект реалізується в динамічній системі людських відносин, тому він не може бути статичним, розрахованим один раз зі стовідсотковою ймовірністю. Головна складність в педагогічному проектуванні полягає в тому, що на основі наявних даних і умов прогнозується певне майбутнє стану освітніх процесів і педагогічних систем.

Припущення щодо кінцевого результату доводиться робити ще задовго до того, як досліджено засоби досягнення поставленої мети. Проектувальники висувують гіпотезу і простежують ймовірність подій у зворотному порядку - від наслідків до причин. Недостатній аналіз всіх наслідків прийнятих рішень може привести до досягнення результату за рахунок порушення гармонійного функціонування освітніх систем. Для можливого пом'якшення або запобігання небажаних наслідків при розробці та реалізації проектів організується їх експертиза як постійний аналітичний фактор проектування.

З метою оцінки ефективності проекту нами була розроблена анкета опитування студентів та учнів на засадах анонімності (Додаток №2).

Анкетування проводиться з метою вивчення ставлення студентів і учнів до проблеми сектанства, а також для оцінки ефективності проведених профілактичних заходів.

По завершенню проекту необхідно виділити проблеми соціальної реклами антисектанської спрямованості, з якими нам доведеться зіткнутися. За основу їх визначення беруться наступні критерії:

- активність молоді;
- зацікавленість у проведеному творчому конкурсі;
- наявність креативних ідей, новаторських думок;
- поінформованість молоді у реалізації соціального проекту.

Завданнями профілактики є попередити залучення молоді в деструктивні тоталітарні та релігійні секти, а також не допускати в стіни загальноосвітніх та позашкільних установ місіонерів, що проповідують будь-які релігійні ідеї, виявлення молоді групи ризику, найбільш схильної до залучення в релігійні та тоталітарні секти.

Соціальний проект подавався на конкурс в рамках Міжнародного фестивалю дитячо-юнацької журналістики «Прес-весна на Дніпрових схилах» (травень 2013 року, м Київ)

Наш проект отримав схвальні відгуки журі конкурсу та самих конкурсантів, як результат – диплом лауреата конкурсу у номінації «Соціальний проект» та запрошення від делегації Республіки Польща до співпраці в сфері соціального проектування.

Висновки

Незважаючи на те, що технологія соціального проектування є інноваційною для нашої станції юних техніків і апробувалася нами тільки протягом двох останніх років, можна говорити про певні досягнуті результати.

Вихованці, які беруть участь у проектній діяльності:

- виявляють творчу активність у пізнанні навколишнього світу;
- самостійні і гнучкі в прийнятті рішень;
- свідомо застосовують сенсорні відчуття у вирішенні практичних завдань;
- усвідомлюють себе суб'єктом розуміючим (що відомо, що ні, яким чином можна дізнатися);
- здатні спілкуватися в дитячому колективі з приводу обговорення спільного плану дій;
- сприймають світ не тільки з утилітарної точки зору, а й усвідомлюють його унікальність, красу, універсальність.

Керівники гуртків, що використовують у своїй діяльності проектний метод:

- виявляють здатність до самостійного творчого планування всього виховно-освітнього процесу;
- володіють умінням гнучко підходити до планування з урахуванням інтересів і запитів своїх вихованців;
- здійснюють пошукову педагогічну діяльність;
- реалізують свої творчі вміння (у винахідницькій, конструкторській, дослідницькій діяльності) .

Батьки, які беруть участь у проектній діяльності гуртків станції:

- налагодили тісний контакт не тільки зі своєю дитиною, але і з педагогічним колективом та іншими батьками;
- отримали можливість не тільки дізнатися про те, чим займається дитина в гуртку, а й взяти активну участь у житті гуртка та закладу в цілому;
- змогли реалізувати свої творчі здібності.

У практиці нашої СЮТ використовуються наступні види проектів:

- творчі проекти: вихованці експериментують, а потім результати оформляють у вигляді телефільмів, радіо- і телепередач, інтерв'ю;
- рольово-ігрові проекти (з елементами творчих ігор, коли діти входять в образ персонажів і вирішують по-своєму поставлені проблеми);
- інформаційно- практико-орієнтовані проекти: діти збирають інформацію і реалізують її, орієнтуючись на соціальні інтереси (соціальні проекти «Скажи секті «Ні!», «Стоп алкоголь та тютюнопаління»;

Технологія проектування, яку ми прагнемо покласти в основу всього виховно-освітнього процесу в СЮТ, сприяє внесенню нових ідей у розробку змісту і методів навчання і виховання, що дозволяють ефективно гуманізувати педагогічний процес.

Відбуваються трансформації в системі позашкільної освіти обумовлені об'єктивною потребою в адекватному суспільному розвитку та еволюції змін

освітньої системи, що відбивається в усвідомленні педагогічним колективом необхідністю серйозних змін у функціонуванні нашої СЮТ.

Пошук і освоєння нових інновацій, що сприяють якісним змінам у діяльності станції юних техніків - основний механізм оптимізації розвитку системи позашкільної освіти міста.

Література:

1. Андреев В.И. Педагогика творческого саморазвития. – Казань, 1996.
2. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
3. Гурье Л.И. Проектирование педагогических систем: Учеб. пособие; Казан. гос. технол. ун-т. – Казань, 2004. – 212с.
4. Заверико Н. В. Теоретичні засади соціально-педагогічної технології роботи з підлітками / Н. В. Заверико // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова : зб.наук. пр. – К. :НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – № 2. – Серія 11. Соціологія. Соціальна робота. Управління. – С. 80–86.
5. Каган М. С. Философия культуры. — СПб., 1996. — 240 с.
6. Колесникова И.А. Педагогическое проектирование: учеб. пособие для высш. учебн. заведений. — 3-е изд., стер. — М.: Издательский центр «Академия», 2008. — 288с.

Характеристика основних методів соціального проектування та конструювання

Найменування методу	Характеристика методу
Систематизація	Розглядання соціального проекту при його розробці або соціальної конструкції при її побудові як деякої системи з власною структурою та функціями
Інверсія («зроби навпаки»)	Виконання нових розробок шляхом відмови від традиційного підходу та розглядання вирішуваної задачі з діаметрально протилежної позиції. При цьому елементи та характеристики проектного об'єкта звичайно міняються місцями (зовні – зсередині, шкідливе-корисне, симетрично-асиметрично, головне-другорядне, центральне-периферійне тощо)
Аналогія (прецедент)	Використання досягнень з інших галузей науки та практики. Аналогічні рішення, використовувані для вирішення соціально-інженерних задач, можуть бути запозичені як з живої природи, так і з різних сфер соціуму. При цьому використовується аналогія з раніше розробленими соціальними конструкціями
Емпатія (співпереживання)	Ототожнення особистості проектувальника/конструктора з об'єктом розробки, тобто елементом/процесом, шляхом «входження в образ». Сприяє появі нового погляду на вирішуване завдання
Комбінування	Використання у проекті (або конструкції) окремих складових, процесів та елементів у різному порядку та у різних сполученнях. Можна знайти нову якість проектного об'єкта з додатковими позитивним ефектом. Використовують три схеми об'єднання елементів: «нове+старе», «нове+нове», «старе+старе». Комбінації елементів можуть бути різними: механічне поєднання, поєднання через проміжні елементи, дублювання, утворення багатоступеневих конструкцій
Компенсація	Врівноваження небажаних та шкідливих факторів засобами протилежної дії
Динамізація	Перетворення нерухливих та незмінних елементів тої або іншої соціальної конструкції у рухливі й змінні форми
Агрегування	Створення безлічі об'єктів або їх комплексів, які можуть

	виконувати різні функції, або існувати у різних умовах. Досягається зміною складу об'єкта або структури його складових частин
Компаундування	Паралельне поєднання об'єктів для збільшення продуктивності (незалежне або в один соціальний агрегат)
Блочно-модульне конструювання	Побудова соціальних конструкцій на основі модулів та блоків. Модуль – це складова частина конструкції, що складається переважно з уніфікованих або стандартних блоків (елементів) різного функціонального призначення
Резервування (дублюванн)	Збільшення кількості об'єктів для підвищення надійності соціальної конструкції в цілому
Мультиплікація	Підвищення ефективності функціонування об'єкта за допомогою використання кількох робочих органів, що виконують одні і ті ж функції
Розчленування	Мисленнєвий поділ традиційних соціальних об'єктів для спрощення виконуваних ними функцій та операцій на конструктивно подібні складові частини – секції, ячейки, блоки, ланцюги
Асоціація	Уміння визначати спів падіння деяких ознак у різних соціальних об'єктів, що дає можливість виробляти нетрадиційні рішення
Удосконалення	Усунення недоліків соціальних конструкцій в цілях їх удосконалення
Ідеалізація	Наділення реальних соціальних об'єктів нереальними властивостями та вивчення їх як ідеальних
Перенесення властивостей («фокальних» об'єктів)	Поміщення конструйованого соціального об'єкта в «фокус» уваги та перенесення на нього властивостей або функцій кількох довільно обраних соціальних об'єктів
Пошук несподіваного ракурсу	Розгляд конструйованого соціального об'єкта з незвичних та несподіваних позицій, що часто приводить до нового та оригінального конструктивного рішення
Спрощення	Спрощення складного соціального явища. Щоб краще зрозуміти його структуру та більш повно представити склад його елементів
Видалення зайвого	Виявлення у соціальній конструкції таких елементів, структур або функцій, без яких можна обійтися та їх видалення, не наносячи ушкодження конструкції, приводить до її впорядкування та більш чіткої організації
Метод «мудрість творця»	Пошук вищого смислу та вищої гармонії соціальної конструкції
Екстремалізація	Мисленнєве розміщення соціальної конструкції в

	екстремальні умови та їх посилення до тих пір, поки конструкція витримує. Це своєрідне мисленнєве екстремальне експериментування
Метафоризація	Пошук метафори, що характеризує соціальну конструкцію, та детальне її втілення. Метафоризований образ конструкції часто виявляється не тільки могутнім джерелом нових конструкторських рішень, але і рушієм інтелектуальної активності проектувальників
Пошук помилок	Аналіз всіх аспектів соціальної конструкції в цілях виявлення в ній помилок
Метод спроб та помилок	Стихійний спосіб створення соціальної конструкції з відкиданням безуспішних спроб вирішення проблем закріпленням успішних. Схема цього методу така: створюємо дещо, допускаючи помилки, перевіряємо та виправляємо конструкцію.

**Старокостянтинівська міська станція юних техніків
Гурток відеооператорів (студія дитячого кіно і телебачення «Стильні
штучки»**

Соціальний проект «Скажи секті – «НІ!»»

Автор ідеї – Каріна Тетерук, вихованка гуртка відеооператорів (Студія дитячого кіно і телебачення «Стильні штучки») Старокостянтинівської міської станції юних техніків, учениця 8-А класу Старокостянтинівської І-ІІІ ступенів ЗОШ №7.

м. Старокостянтинів – 2013 рік

Соціальний проект «Скажи секті – «НІ!»»

Анотація проекту:

Соціальний проект «Скажи секті – «НІ!»» направлений на попередження залучення учнівської молоді м. Старокостянтинова до релігійних та тоталітарних сект.

Призначення соціального проекту «Скажи секті – «НІ!»» полягає у вирішенні завдання розвитку системи профілактики залучення дітей та молоді нашого міста до різноманітних сект; у консолідації діяльності громадських організацій та педагогів навчальних закладів, що творчо працюють з дітьми, підлітками та молоддю для створення умов для виявлення і підтримку обдарованих дітей та попередження залучення молоді до сект.

Серед небезпек, що підстерігають молодь, слід розглянути релігійні секти та тоталітарні. Секта – назва релігійних груп, організація осіб, у яких не збігаються інтереси з суспільством. Тоталітарна секта – особливий тип організації, для якої характерні обмеження прав людини для членів організації і діяльність якої представляє небезпеку для життя і здоров'я громадян. Зазвичай тоталітарні секти виникають як рід бізнесу, для збагачення невеликої групи людей: лідерів, пропагандистів і вербувальників. Вони вводять принцип мережевого маркетингу: чим більше ти залучаєш людей, тим більш високе положення займаєш. Утримувані всередині секти за допомогою застосування спеціальних психологічних методик з контролю свідомості людини, жертви тоталітарних сект фактично випадають з нормальної, суспільного й сімейного життєдіяльності, їм прищеплюються численні фобії, що стає причиною появи неврозів і інших психічних розладів. Людська свідомість не може нормально функціонувати без інформації. Керуючи потоком інформації і здатністю його обробляти, культи не дозволяють людям тверезо судити про власне життя або дії групи.

Особливу тривогу викликає той факт, що послідовниками сектантських ідей все частіше стають молоді люди, які не здатні протистояти психологічному впливу на особистість через її несформованість та дезорієнтацію в соціумі. Засвоєння

негативних релігійних установок становить серйозну небезпеку для підростаючого покоління та суспільства в цілому. Відсутність морального виховання у сім'ї посилює негативний вплив оточення, що є наслідком виходу дитини з-під впливу батьків. Молодь, яка не може знайти соціально-прийнятний спосіб застосування своїх можливостей, намагається утвердитися та самореалізуватися через релігійні секти, що перешкоджає процесу повноцінної соціалізації.

Мета проекту:

Профілактика та зниження рівня схильності до залучення у секти серед молоді 14-17 років, формування негативного ставлення до релігійних та тоталітарних сект.

Завдання проекту:

- проведення творчого конкурсу «Ми проти сектанства» серед молоді протягом 3 місяців (з 01.06.2013 по 01.09.2013 р.р.);
- створення на базі кращих робіт макета соціальної реклами антисектанської спрямованості;
- інформування підлітків і молоді міста про проект «Скажи секті – «НІ!»»;
- виявлення та підтримка талановитої молоді міста;
- виявлення креативних ідей для подальшої соціальної реклами.

Керівники проекту:

Турбан Володимир Ілліч (директор Старокостянтинівської міської станції юних техніків);

Шевченко Олександр Георгійович (директор Старокостянтинівської I-III ступенів ЗОШ «7»)

Тетерук Каріна (вихованка гуртка відеооператорів (Студія дитячого кіно і телебачення «Стильні штучки») Старокостянтинівської міської станції юних техніків)

Спонсори конкурсу:

- приватні підприємці;
- Старокостянтинівська міська рада
- редакція газети «Наше місто».

Реалізація проекту

У кінці травня 2013 року в газеті «Наше місто» буде оголошений творчий конкурс за двома номінаціями: «Кращий малюнок» та «Кращий твір» антисектанської спрямованості. Конкурс малюнків розрахований на середній вік учасників - 14 років. Серед усього розмаїття творчих думок можна буде виділити кращі і гірші. Проаналізувавши, можна зробити висновок про те, чи обдумані створювалися роботи. Відбір кращого малюнка, який надалі стане обличчям соціальної реклами, визначатиметься за такими критеріями:

- креативність;
- новаторська ідея;
- якість виконання.

У підсумку, журі обере три найкращі роботи.

Номінація «Кращий твір» розрахована на молодь віком 14-17 років. Метою оголошення подібної номінації є не тільки розкриття творчого потенціалу серед молоді, а й пошук нових, незвичайних думок для слогану майбутньої соціальної реклами.

Протягом усього періоду конкурсу в міській газеті «Наше місто» регулярно виходитимуть замітки про хід конкурсу, про його учасників, а також публікуватимуться кращі роботи.

По закінченню строків проекту будуть підведені підсумки, відбудеться нагородження переможців, яке так само буде освітлено в пресі.

Після підбиття підсумків організатори проекту приступлять до розробки макету соціальної антисектанської реклами у вигляді плакату.

Кращий малюнок стане «обличчям» соціальної реклами, серед творів так само буде обраний відповідний слоган, який доповнить рекламний плакат. Даний конкурс, а також кінцевий результат - рекламний модуль - будуть висвітлені в міській пресі. Плакат буде розміщений в школах і громадських місцях міста. Створюючи соціальну рекламу на основі робіт, надісланих на конкурс, ми залучимо дітей до суспільно корисної справи. Проаналізувавши роботи конкурсу, ми створимозбірний образ, який стане логічною крапкою по закінченню соціального проекту. Даний плакат транслюватиметься в міських ЗМІ впродовж двох місяців після завершення проекту, як нагадування про нього і про глобальну проблему - профілактику сектанства. Через два місяці ми проведемо соціологічне опитування серед молоді, метою якого стане визначення ефективності проведеного проекту. Виходячи з відповідей респондентів, ми дізнаємося, що найбільш запам'яталося їм: сам проект чи подальша соціальна реклама, а також про те, що змусило їх задуматися над проблемою сектанства.

Оцінка ефективності виконаної роботи

Ефективність заходу буде оцінена шляхом проведення соціологічного опитування серед школярів 9-11 класів, а так же студентів професійного ліцею. Нами була розроблена анкета, метою якої стало вивчення ставлення студентів та учнів до проблеми сектанства, а також оцінка ефективності проведених нами профілактичних заходів.

Анкета опитування студентів та учнів

Друзі! Просимо вас приділити пару хвилин і заповнити дану анкету. Опитування проводиться міською газетою «Наше місто». Анкетування проводиться з метою вивчення ставлення студентів і учнів до проблеми сектанства, а також для оцінки ефективності проведених профілактичних заходів. Анкета є анонімною.

1. Ваш вік _____ Ваша стать _____

2. Чи вважаєте ви, що в м. Старокостянтинові існує проблема сектанства?

- A. так
- B. ні
- C. не замислювався про це

3. Секта, в основному, є засіб уникнути життєвих проблем .

- A. абсолютно згоден
- B. згоден
- C. не знаю
- D. не згоден
- E. абсолютно не згоден

4. Я не бачу нічого поганого в тому, щоб відвідувати церкву новітніх християнських течій.

- A. абсолютно згоден
- B. згоден
- C. не знаю
- D. не згоден
- E. абсолютно не згоден

5. Я був би радий можливості відволіктися від життєвих проблем, спілкуючись у закритій групі.

- A. абсолютно згоден
- B. згоден
- C. не знаю
- D. не згоден
- E. абсолютно не згоден

6. Всі секти бути легальними і доступними

- A. абсолютно згоден
- B. згоден

- С. не знаю
- Д. не згоден
- Е. абсолютно не згоден

7. Незважаючи на думку авторитетних людей, відвідування закритої групи варте того.

- А. абсолютно згоден
- В. згоден
- С. не знаю
- Д. не згоден
- Е. абсолютно не згоден

8. Учні повинні бути інформовані про агресивний вплив секти на психіку особи.

- А. абсолютно згоден
- В. згоден
- С. не знаю
- Д. не згоден
- Е. абсолютно не згоден

9. Чи бачили ви якусь антисектанську пропаганду за останній час?

- А. так, зовсім недавно
- В. ні, ніколи не бачив
- С. не звертав уваги
- Д. не пам'ятаю

10. Чи чули ви про соціальний проект «Скажи секті «НІ!»!»

- А. так, чув
- В. ні
- С. важко відповісти

11. Якщо ви відповіли «Так», то чи слідували ви за перебігом проекту?

А. так, з інтересом

В. від випадку до випадку

С. ні, мені це не цікаво

12. Який вплив справив на вас проект «Скажи секті – «НІ!»?

13. Чи звернули ви увагу на те, що у вашому навчальному закладі з'явилися антисектанські плакати?

А. так, звичайно

В. бачив, але не підходив близько

С. ні, не помічав

14. Якщо ви відповіли так, то як вплинув на вас даний плакат?

15. Якою на ваш погляд повинна бути соціальна антисектанська реклама?

16. Ваші побажання організаторам проекту.

Дякуємо за участь!

По завершенню проекту необхідно виділити проблеми соціальної реклами антисектанської спрямованості, з якими нам доведеться зіткнутися. За основу їх визначення беруться наступні критерії:

- активність молоді;
- зацікавленість у проведеному творчому конкурсі;
- наявність креативних ідей, новаторських думок;
- поінформованість молоді у реалізації соціального проекту.

Надалі, ми плануємо продовжити профілактичну діяльність шляхом створення цілісної системи заходів, що включають:

- медико-санітарне та правове просвітництво;
- виховно-роз'яснювальну діяльність;

- психолого-діагностичну діяльність і психокорекцію;
- організаційно-методичні заходи, що сприяють формуванню здорового способу життя учнів;
- оформлення карти розвитку особистості.

Вона також спрямована на формування життєвих ціннісних орієнтацій, позитивної самооцінки та культури поведінки, що сприяє підвищенню автономності особистості, розвитку критичного мислення і забезпечення психологічного захисту в ситуаціях ризику, а також на розвиток навичок протистояння груповому тиску, конструктивному вирішенню конфліктних ситуацій та навичок здорового способу життя у молодих людей.

Отже, завданнями профілактики є попередити залучення молоді в деструктивні тоталітарні та релігійні секти, а також не допускати в стіни загальноосвітніх установ місіонерів, що проповідують будь-які релігійні ідеї, виявлення молоді групи ризику, найбільш схильної до залучення в релігійні та тоталітарні секти.

Бібліографія проекту

1. Сучасні секти. Тоталітарні культ. Деструктивні релігійні організації. – Львів : Вид-во Львівської єпархії Укр. Правосл. Церкви, 2001. – 20 с.
2. Дворкин А. Л. Сектоведение. Тоталитарные секты / А. Л. Дворкин. – Нижний Новгород, 2007. – С. 16–20.
3. Трояновський Б. Суспільно-психологічні маніпуляції сектантів / Б. Трояновський // Київська Церква. – 1999. – № 2–3. – С. 58–59.
4. Некрасова І. М. Психологія і педагогіка проблемних підлітків / І. М. Некрасова, В. В. Седнів. – К. : Марич. 2011. – (Психологічний інструментарій). – Ч. 2. – 64 с.
5. Таевский Д. Секты мира / Д. Таевский. – Ростов н/Д. : Феникс, СПб. : ООО Издательство «Северо-Запад», 2007. – 517 с.
6. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : навч. посіб. / В. М. Шахрай. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 464 с.
7. Парфанович І. І. Соціальна профілактика : навч. посіб. / І. І. Парфанович. – Тернопіль, 2009. – 259 с. .